

Patienten är vaken, man för ner en tunn elektrod, som man ska värma upp med i hjärnan. Hjärnan är ju okänslig så man känner ingenting av det. Och sedan värmer man spetsen på den och åstadkommer på det sättet en begränsad liten skada, vars syfte är att avbryta ett nervbansystem.»

Bandade telefonsamtal

Till frågan om bandade samtal. Vi har som arbetsmetod att banda alla samtal. Det gör vi för att det inte ska bli några missförstånd. Det är också en utmärkt metod för att kunna ringa upp och kontrollera fakta. I det här fallet när vi behandlar medicinska frågor är det viktigt att vi använder rätt termer och i övrigt ser till att vi förstått vad olika experter förklarar.

Per Mindus blev, liksom Marwan Hariz, förvånad över att vi bandade samtalen.

Eftersom vi i båda fallen hade presenterat oss, berättat om vårt program och vad vi höll på med utgick vi från att det som sades också kunde citeras, direkt eller indirekt.

Med Marwan Hariz har vi såväl per telefon som vid ett besök på Universitetssjukhuset i Umeå rett ut de oklarheter som fanns om formerna runt intervjun. I sak har han däremot inget att an-

märka på det som fanns med i programmet.

Per Mindus blev, som han skriver, upprörd dagen före sändning. Då läste vi upp de direktcitat som han medverkar med. Han förklarade då att han inte accepterade vår metod men att han inte hade något att anmärka på de citat vi använde.

Per Mindus vill nu varna läkarkåren för att alla samtal med journalister kan vara bandade. Varna, ta det som en utmärkt upplysning. Då kan vi slippa den här typen av diskussioner där någon känner sig kränkt av att vi bandat ett samtal.

Per Mindus ger i sin artikel läsaren intrycket av att vi skulle ha tvingat oss på honom i sjuksängen. Så här gick det till: Vi sökte Mindus via hans sekreterare som meddelade att han var sjukskriven men

att han fanns på sitt tjänsterum där han arbetade med sin forskning och läste sin post. Vi faxade då till tjänsterummet och bad honom ta kontakt med oss. Vilket också skedde.

Programmets huvudtes

Efter all denna formalia, låt oss ägna lite utrymme åt det som Per Mindus inte med ett ord berör men som var programmets huvudtes: Den forskning som Per Mindus bedriver på det här om-

rådet, Medicinska forskningsrådets roll och Socialstyrelsens bristande kontroll.

Per Mindus har av MFR fått 2 170 000 kronor för att göra »en dubbel blind placebokontrollerad prospektiv, multidisciplinär internationell studie av gammacapsulotomi vid terapirefraktär tvångssjukdom» utan att detta har granskats av svensk forskningsetisk kommitté.

Per Mindus uppger i ett första samtal att de etiska kommittéerna vid KS har godkänt projektet. Efter att vi kontrollerat den uppgiften ändrar han sig och erkänner att det endast är en amerikansk etisk kommitté som godkänt projektet. Även vid det här tillfället var det Per Mindus själv som ringde upp.

Per Mindus säger i programmet: »Att jag då inte skrivit någon ansökan till forskningsetisk kommitté i Sverige för att göra en placeboundersökning beror ju på att jag inte ansett att det varit korrekta förutsättningar för det och därför inte etiskt försvarbart att göra studien.»

Men MFR kontrollerade aldrig om det var en svensk etisk kommitté som godkänt Mindus projekt utan har beviljat samtliga ansökningar. Mindus har även fått pengar från KIs egen forskningsfond och Söderströmska, för samma projekt – som han alltså själv inte anser vara etiskt försvarbart.

MFR har efter vårt program meddelat att man ska ändra sina rutiner efter vad som kommit fram kring Mindus beviljade forskningsanslag.

Se där, ett konkret resultat av vårt program.

”Efter programmet har inte heller en enda patient hört av sig till oss för att berätta hur de blivit hjälpta. Däremot har vi kontaktats av ett femtontal direkt eller deras anhöriga som berättar att de inte blivit bättre efter operationen.”

Björn Meyerson kommenterar Norra magasinets svar till Per Mindus:

Jag avrådde från att visa filmen

Norra magasinets »dokumentär» om kirurgisk behandling av vissa psykiska sjukdomar – ofta kallat psykokirurgi – var enligt min mening ett exempel på hur man kan manipulera fakta på ett sätt som ger en skev bild av verkligheten.

Det krävs inte särskilt djupgående tolkningsförsök för att inse att producenterna har en klart förutbestämd avsikt med programmet och att de komponerat fakta ungefär som fan läser bibeln.

Många med mig, och särskilt den personal som har hand om patienterna i samband med denna typ av operationer, är upprörda över den negativa och tendentiösa framställningen.

Från sjukvårdens sida sett blir perspektivet ett annat. Operationerna utgör nämligen en i högsta grad positiv ansats att hjälpa patienter som under många år ej kunnat få någon hjälp för sin svåra sjukdom.

Norra magasinet har i sitt svar till Per Mindus citerat min kommentar till den filmade operation som ingick i programmet.

Jag hade möjlighet att se filmen i början av intervjun – innan jag ännu fått tillfälle att förklara hur den här typen av operationer går till med modern teknik. Jag upplyste då bl a om att det är en film som sannolikt producerats någon gång i slutet av 1960-talet och att det i princip rörde sig om en teknik som liknar den som används vid mo-

derna ingrepp av den här typen. Jag avrådde journalisterna från att visa filmen i TV eftersom den för en medicinskt oinvigd tittare kan ge ett felaktigt intryck och verka skrämmande snarare än upplysande.

Norra magasinet följde inte mitt råd. Detta är ytterligare ett exempel på hur man genom att sammanställa fragment av en verklighet – som i fallet med filmen dessutom var föråldrad – för fram ett budskap som speglar upphovsmännens förutbestämda avsikter (fördomar?) mer än den verklighet som de gör anspråk på att skildra.

Björn Meyerson
professor, neurokirurgiska kliniken, Karolinska sjukhuset, Stockholm.